

Valt Europa door de klimaatverandering ten prooi aan malaria? Brengen we uit verre oorden dodelijke tropische virussen en parasieten mee? Prof. dr. Jef Van den Ende, verbonden aan het UZA en aan het Instituut voor Tropische Geneeskunde, ziet geen reden tot paniek, al moeten we door onze huidige reislust wel waakzaam blijven.

Komt het

Moeten we ons bedreigd voelen door tropische ziekten?

Van een echte bedreiging is geen sprake. Er zijn wel een aantal ziekten die we uit de tropen kunnen

meebrengen en die we in de gaten moeten houden omdat er hier ook overdracht mogelijk is. Zo was er in 2007 in Noord-Italië een uitbraak van chikungunya, een virusziekte

gevaar uit de tropen?

die wordt doorgegeven via muggen. Dat was totaal onverwacht. We gaan ervan uit dat het in België niet kan, omdat het al erg warm moet zijn om die muggen in leven te houden. Dengue is een gelijkaardige ziekte die ook buiten de tropen zou kunnen uitbreken. Dengue komt wereldwijd steeds meer voor, zodat steeds meer mensen de ziekte ook meebrengen, vooral vanuit Zuidoost-Azië en het Caraïbisch gebied. Zowel chikungunya als dengue zijn echter niet bijzonder gevaarlijk. Alleen in uitzonderlijke gevallen zijn ze dodelijk.

Een andere veelgenoemde ziekte is malaria.

Komt malaria naar Europa?

Het risico op een malaria-uitbraak is er altijd al geweest. Als het hier een lange periode heel warm is en er zijn muggen met malaria meegereisd in de laadruimte van een vliegtuig, dan kunnen die hier voor een uitbraak zorgen. In een hele hete zomer hebben we al eens een alarm uitgestuurd om huisartsen alert te maken. Er is ook al eens een kleine epidemie geweest in Zaventem. Een aantal douaniers, maar ook mensen die gewoon iemand hadden uitgewuifd op de luchthaven, zijn toen besmet geraakt en erg ziek geworden, met zelfs een dodelijk slachtoffer. Zo zijn er ook onuitgelegde gevallen van malaria: valiesmalaria noe-

men we dat. Mensen die zelf nooit in de tropen zijn geweest, en toch malaria krijgen. Meestal is er dan ergens een onrechtstreekse link met iemand die op reis is geweest. Malaria dooft gelukkig uit als het kouder wordt. Wereldwijd neemt het aantal malariabesmettingen ook af, dankzij preventieve maatregelen, een betere behandeling en betere medicijnen.

De klimaatverandering zou een grote rol spelen bij de verspreiding van tropische ziekten?

Als de temperatuur hier met 1 of 2°C stijgt, zal dat op het vlak van ziekten weinig invloed hebben. Op andere plaatsen in de wereld kan dat anders zijn. Hier bij ons speelt het toegenomen internationale verkeer een veel grotere rol. Er is een onwaarschijnlijke toename van het aantal verre reizen. Zo zijn we al eens ontsnapt aan een pestepidemie uit India. Hoewel er maatregelen genomen waren op de Indische luchthaven, is er toch iemand ziek op het vliegtuig kunnen stappen. Gelukkig bleek die geen pest te hebben, maar het had wel gekund en dan hadden we een enorm probleem gehad.

Ziet u evoluties in de ziekten waar reizigers mee naar huis komen?

Naast dengue en chikungunya zien we ook steeds meer mensen thuis komen met leishmania, een parasiet

verspreid door een zandvlieg die voorkomt aan de Middellandse Zee en in Zuid- en Midden-Amerika. Ook is er een toename van de gevallen van rickettsia, een tekenziekte uit Zuid-Afrika die heel typische huiduitslag geeft. Ook die ziekten zijn echter goed behandelbaar.

Wat kunnen mensen doen om zich te beschermen?

Wie vertrekt, moet degelijk reisadvies inwinnen. Dat houdt inentingen in, maar ook informatie over de voorzorgen die je ter plaatse moet nemen. Bij terugkeer moet je opletend zijn. Als je ziek wordt, moet je ervoor zorgen dat je arts denkt aan een tropische ziekte. Malaria wordt zeker niet altijd herkend en zo belanden mensen zelfs op intensieve. We hebben eens berekend dat de gemiddelde huisarts één keer op een eeuw een geval van malaria ziet ... Wie koorts krijgt en net naar een gebied met malaria op reis is geweest, moet zijn huisarts erop attent maken dat zijn bloed meteen moet worden getest op malaria.

Samengevat is er eigenlijk geen reden tot paniek?

Nee. Wij vrezen geen epidemieën van tropische ziekten. Al zal veel afhangen van de evolutie van het klimaat. Natuurlijk kunnen er altijd nieuwe virussen opduiken, zoals hiv indertijd. Dat is jammer genoeg niet te voorspellen.

Prof. dr. Jef Van den Ende, diensthoofd tropische geneeskunde

